

Latweefchu Awises.

Ur augstas Geweschanas = Rummissiones sinuu un nowehleschanu.

Nr. 48. Zettortdeenâ 27tâ Novembra 1830.

Zelgawa 26tâ Novembra.

Libhs IITU Novembra pee Rihgas ohsta 1271
kuggi bij atbraufuschi un 1263 isgahjuschi.

N o E n g u r e h m.

Netti weens gaddafahrts nepahreet, kas, buhtu winsch arridsan eeksch dauds zittahm leetahm no Deewa schelohs, tomehr zilweku dsihwo-fchanâ itt nekahdu nelaimi ne peewestu. No ta redsams, ka zilweks Deewa augstu prahtu ne warr preekschlaikâ sinnaht. To ko sawzam nelaimi, par ko arridsan Deews walda, to weenam padarra patš tas ammatš un darbs, pee kurra tas aizinahs; pee ohtra ahtris un mastizigs prahts. To mehš schinni pawassarâ un ruddeni pee diweem fuhkureem inuhfâ juhmallâ effam redsejuschi. Tas pirmahs, pee wahrda Terrehr nosaukts, bija labbu laiku ar saweem wezzakeem Sirzeemâ dsihwojis, un warreja ganna pahri par 30 gaddeem wezs buht. Schee faut ganna jau firmâ wezzumâ wehl dsihwi, un bija gahdajuschi, ka dehls pee laika kalleja ammatâ tappe eemahzihts, un zaur to paschu wairak gaddus sawu fahli un maissi pelnijahs. Bet ka jo weeglaki un wairak pee ta ko peepelnitohs, winsch paderrahs fuhkura deenestê, tâ ka weeta tam gabbijahs. Labbaki pahrtizis winsch nu ar feewu un behrneem buhtu dsihwojis, kad tas tam buhtu wehlehts bijis. Winsch tappe no Engurehm us Dundanga stranti pahrzeltš, un kâ jau sinnamš, ka fuhkureem neween us ta jaskat-tahs, ka nekahda swescha prezze, kas nau notul-leta, no kuggeem us semnehm ne tohp westa, bet arridsan kad weens kuggis nelaimê tohp, tam waijaga teem pirneem pee glahbschanas buht.

Zahds kuggis ir tanni widdu us stranti usmestš tappe, kur Terrehr tam usskattischana no wirf-neeka nodohta bij. Paschâ wehtrâ winsch steid-sahs ar zitteem pee kugga nobraukt. Peebrauzis un uskahpis patlabban weens eelausihš mastš tam uskriht, un nositt to gluschi us kugga wirs-puffi. Tâ weena atraitne ar trium fihkeem behrneem, weenâ azzumirkli pamette tehwi un maisspelnitaju.

Wehl ohtris fuhkuris, wahrda Franz Meier bija turrigs, un mas dauds ko eepelnijees, ko us wezzahm deenahm ustaupiht mekleja. Wiina feewa tam ne wahrdu teikdama aisdewufi zittam naudu. Ka nu tas to dabbu isdsirdeht, winsch to naudu lohiti noschehlodams, sabahrgojees gauschi ar sawu feewu. Par jo leelaku nelaimi dab-bu winsch ap to paschu laiku no sawa wirfneeka to sinnu, ka dauds saldati, kas karrâ eewaimoti, tohp atlaisti, un ka nu scheem buhšin par fuhkureem tapt, bet tee wezzi, kas nekahdâ karrâ nau bijuschi, irr no sawa deenesta atlaishami. Par to schis Meiers eeksch wehl leelakeem firds-ehsteem sakrittis, un nespehdams tohs wairš p-ness, winsch kahp us behnina, kad neweens to ne reds, un padarrahs patš nahwi ar nasi.

B — t.

Kursemmes stahstu = gramata.

(Stattees Nr. 47.)

Zebfchu bissaps Alberts gan ifgaddus us Wahzsemmi reiseja, tur allasch zittus zeltabeedrus falassihht un karrotajus, kas tam bija palihdsiht

farvu waldischamu cetaifst schinnî semmê, taf-
 schu pareisi gan nopratte, ka ar scheem ween
 ne eespehschoht ihstu paleekamu waldischamu
 few eegrohsitees. Jo no Wahzsemmes wihreem
 eekam seima fahze, mehds leelais pulks atkal us
 mahjahm eet, prohti atpakkal us Wahzsemni,
 un tas masums kas schè palikke, warreja tikkai
 ar mohkahm par seemas laiku Latweescheem pret-
 tim stahweht. Tapehz Alberts isdohmaja ziltu
 gudru padohmu. No tahdeem wihreem ween,
 kam Wahzsemme ne bij ne fewas ne behrni,
 eezehle winsch ihpafchu karrotaju zilti,
 kam winsch teitan pat semmes un laudis dewe,
 kas teem peederreja kâ sawa manta, un no ka
 schee warreja it labbi un gohdam pahrtitt.
 Schohs nosauze winsch par sohbinu brunn-
 neekeem jeb sohbinu nessejeem; ir brah-
 ti ta Kristus karra schee tikke faukti; tee-
 scham it sawada beedriba un sawads ammat!
 To bissaps Alberts darrija 1202 un pats pah-
 wests Mohmâ apstiprinaja swehtidams scho
 jaunu ammatu un brunnineeku beedribu, kas gan
 dihwaina, un tâ fakkoht us pussi garriga un arri
 laiziga leeta un beedriba bij. Schee brunnineeki
 un sohbinu brahli dabbuja lihds ar farvu ammatu,
 ne ween fewischku mundeerinu, kas bij baltis
 mehtels, us ko farkans sohbins lihds
 ar farkanu krustu bij redsams, bet arri
 sawadus liffumus un it leelas teefas; tapat arri
 gan gruhtu darrumu. Teem bij farvs ihpats
 augsts wirsneeks, jeb brunnineeku meiste-
 ris, kam zitti, jebfchu gan brahli scham, tomehr
 zeeti bij jaklausa. Pats pirmais meisteris bij
 Winno ar wahrdu. Kaut eefahkumâ arri mas
 tahdu sohbinu-brunnineeku bij, bet jo schee tur-
 rigi un baggati palikke, jo scheem ahtri gan
 beedri gaddijahs. Ir zitti firdigi wihri, kas ne
 bij no muischneeku kahrtas, kluva lihds usnemi
 schinnî brunnineeku beedribâ; bet wissi tappa us
 karru un kaufchamu labbi ismahziti, kas winnu
 ihstais ammat bij. Bes scheem bissaps Al-
 bert s ne muhscham ne buhtu eespehsis, schahs
 semmes paganu tautas sawaldiht; jo schee brun-
 nineeku wihri tam bij dauds stipraks patwehruns
 un paligs, ne kâ dauds tuhktoschi no muhscheem
 un tahdeem tizzibas reisneekeem, kas gan ifgad-

dus atnahze no sweschahm semnehm, bet schè
 ne palikke dsihwoht. Bet brunnineeki few gab-
 daja paschi schè sawas mahjas, ar farvu af-
 fini un dsihwibu to eemantodamees un no paga-
 neem to panendami, un palikke teitan. Un
 fo zilweks dahrgi maksa, woi gruhtu strahdadams
 eedabbu, to tad arri zeeti farga, drohschi aistahw
 un glabba. Raug nu kahdu augligu padohmu
 Alberta gudriba bij atraddusi! — Tâ winsch bij
 pats pirmais zehleis un dibbinatais tahs wal-
 dischanas, kas schinnîs semmes us ilgu laiku
 pastahweja, un us gaddu fuinteneem palikke; fur
 nu abbi kohpâ, tikpat swehtiti wihri un bissapi,
 itt kâ arri brunnineeki un karra wihri, jo deenas
 wairak par waldbneekeem cetaifjahs.

Bet no schi laika bij arri Wahzeem ar ween
 fo dauftitees un kantees ar schahs semmes tau-
 tahm, gan ar Lihweem, ar Widsemneekeem, ar
 Leisheem, ar Jggauneem, ar Kreeweem un ar
 Ruhreem jeb Kurseem, ar Sehleem un Semgal-
 leescheem. No scheem beidsameem ween taggad
 wairak teifschu, zittas tautas tik dauds ween schè
 aismendams, zik wajjaga pee Kursemmes stah-
 steem. Sehli, Ruhri un Semgalleeschi dsih-
 woja wisszaur no kreifas Daugmallas gar juhr-
 mallu lihds Leischi un Pruhfchu semmes rohbe-
 scheem. Jaw preeksch Wahzu atnahschanas
 bij tik dauds nemahzitahm, un tâ fakkoht meschu
 tautahm, sawâ starpâ dauds un it breesmigi
 affinaini karri bijuschbi. Tad warr dohmaht, ka
 nu, kad wehl gluschi sweschi schè usmettahs, kas
 fahze tē ihsti cetaifitees, fajuschana jo leela bij,
 un eenaidibas, nemeeri un karri jo beesi gaddijahs.
 Schahds nemeera laifds, Ruhri un Semgallee-
 schi, kâ kurrâ reisè labbu isdewigu brihdi us to
 paredsedami, brihscham labbi draugi bij ar Wah-
 zeem, ar teem beedrodamees un teem palihdsjeja;
 brihscham aikal ar teem fanihke un prett teem zeh-
 lahs. Tâ bij 3000 Semgalleeschi, Nihdsineekeem
 par paligu, kad scheem karsch bij ar Lihweem,
 fur winni isposhtija pilli jeb mahjas weena Lih-
 weeschu wezzaka (Dabrel wahrda). Tannî
 1204tâ gaddâ Leisheem bij karsch ar Jggaun-
 neem; Nihges Wahzi bihdames ka stipri Leischi
 ar farvu baggatu laupijumu no Jggaumu sem-
 mes atpakkal nahbdami, ne mestohs us Nihgu

(kas to brihd it siipra wehl ne warreja buht) gluhneja us Leischeem. Tè atkal Semgalleeschu farra waddons, ar wahrdu Westards *), gahje Wahzeem paligà. Sekam Leischi wehl pahrzellahs pahr Daugawu, usbrucke schee winneem kohpà un Ffschilles Rungs Rundraht no Meindorp uswinneja un kahwe Leischus pagallam, un wiß baggats laupijums flua dalichts stary Wahzeem un Semgalleescheem. Pehz pahru gaddeem Leischi nahze atreebtees, dedstinaja un pohstija neschehligi Lihwu un Latweeschu semmi. Bet ohtrà reisè uskritte teem Wahzu spehks atkal pee Daugawas, aisdinne un isputinaja tohs pagallam. Westards wezz eenaidneeks Leischeem buhdams, luhdse un pahrunnaja nu Wahzus lihds eet ar Semgalleescheem us Leischeem, un tur winnu paschu semmè tohs nihzinaht ar sohbinì un ugguni. Bet schi beedriba ne bij us labbu un teem gluschi paschkeebahs. Sweschu widdu, un Leischu leelus purwu meschus ne sumadami, tee ahtri tikke eenaidneeku rohkàs, fo apriht gribbeja. Semgalleeschi tappa apkauti, un gan mas no Wahzu beedreem dabbuja fawu mihlu Rihgu atkal redseht. Wahzees, un ne brihdini lahzi paschà miggà.

Tapat kà Semgalleeschi bij arri Kuhri (Kurseemneeki) firdigi laudis, kas daschubahn gan weeni paschi, gan kohpà ar Leischeem Wahzeeschus fibbeleja, gribbedami schohs pagallam aisdihst. Schee Kuhri gar juhrmallu ap Wenti un Dundangu mahjodami, bij Wahzeem jaw par to ne smahdejami bet gruhst prettineeki, ka schee to juhru, fallas un seklumus labbi pasinne, kas rohdahs stary muhsu juhrmallu un Sahmu semmi, fur Wahzeem bij garram eet, kad par juhru us fawu semmi (us Wahzsemmi) gribbeja aiseet. Pascham bissapam Albertam gaddijahs tà 1209 ar Kuhreem fautees us juhru, kas tam, us Wahzsemmi eedamam uskritte wirsù, ar leelu spehfu pee Kolkà raggà. Wahzi sekluma dehl newarredami fawòs leelòs kuggòs palikt, gahje eeksch leelahm laiwahm

*) Semgalleeschu wirsneeks mahjoja Meschohtnè, us Leischu puffi.

Kurseem prettim. Abbi bij drohschi, un iskahwahs tè it brangi us uhdeni. Bet Kuhri dauds leelakà pulkà, aplenze Wahzus ar weeglahm masahm laiwinahm, un uswinneja tohs. Rahdi 30 brunnineeki un dauds swehti reisneeki dabbuja tè fawu nahwi.

(Zurplikam wairaf.)

Wahr di tahs pateefibas.

Kas to nosarkshanu aismirsis, stahw turwu pee nobahleschanas.

* * *

Tik tas, kas fawu laimu proht, irr laimigs.

* * *

Kas to ugguni baudiht gribb, wajag tohs duhnus arridsan par labbu nemt.

* * *

Labba irr netaisnibu zeest, ne kà netaisnibu darriht.

* * *

No palaischanas nahk leelaka skahde, ne kà no nesunnaschanas.

* * *

Silweki tohp ne kad tik labbi, ka teem wairis ne buhtu fo labbotees.

J. P.

Tee fas fluddinaschanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Gohdibas, ta Patwalbineeka wiffas Kreewu Walfis 2c. 2c. 2c., no Dohbeles pilskunga teefas scheid tohp sinnams darrihts, ka tannì 11 ità Dezembera schi gadba, Peenawas pagasta teefas sehdeschanas ruhme daschada labbiba, leetas un lohpi, kas tam Schuhfkes Krohna pagastam un teem brihweem, Peenawas pagasta teefas aprinki dshwodameem, Latweescheem Ansim un Kasparam Kreewing, Ansim Gewald un Kasparam Strauß, dehl parradà palikkuschahm Krohna nobohschanahm, zaur teefu atnemti tappuschì, par tulihst

makfadamu naudu tam wairakfohlitajam uhtropé
taps pahrdohiti.

Selgawas pilli 11tâ Nowembera 1830. 3
Uffefferß von Schlippenbach.
(Nr. 8416.) Aktuahrß Strauß.

Uß pawehleschanu tabs Keiseriffkas Gohdibas,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walstß 2c. 2c. 2c.,
tohp wiffi tee, kam lahbas taisnas prassifchanas pee
to Sleekas fainneeku Siffenu Pehtera buhtu, kurfch
pats sawas mahjas atdewis, un par kurra mantu
konkurfe nolikta, aizinati, lihds to 22tru deenu No-
wembera mehnescha pee schihß pagasta teefas peeteif-
tees un to teefas spreedumu sagaidiht.

Sleekas pagasta teefa 1mâ Nowembera 1830. 1
††† Seewad Janne, pagasta wezzakais.
(Nr. 22.) C. v. Massalitinow gen. Schön, pagasta
teefas ffrihweris.

Uß pawehleschanu tabs Keiseriffkas Gohdibas,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walstß 2c. 2c. 2c.,
tohp no Krohna Behrsmuischas pagasta teefas wiffi
parradudeweji ta lihdschinniga Krohna Zihpelesmuis-
chas fainneeka Dhderu Kaspara, kas sawas mahjas
nefpehshanas deht nodewis, un par kurra mantu kon-
kurfe spreessta tappufi, scheid aizinati, lihds to 18tu
Dezembera f. g. pee schihß pagasta teefas ar sawahm
taisnahm prassifchanahm peeteiftees.

Krohna Behrsmuischas pagasta teefa tanni 19tâ No-
wembera 1830. 3
(L. S. W.) H. Behting, pagasta wezzakais.
(Nr. 740.) Müller, pagasta teefas ffrihweris.

Kad pee ta Krohna Druffkaadmuischas fainneeka
Peifes Indrika preeksch ne ilgu laiku, weena tum-
fchi bruhna (dumja) fehwe peeelihdusi, tad tas
scheid ikkatram tohp sinams darrihtß, ka tas, kam
fchi peeminnetta fehwe peederr, eeksch to starpu no 4
neddelahm pee schihß pagasta teefas peeteizahß un pehz
alkihdsinaschanas tabs ehbinaschanas makfas 2c. pretti
nemn, jo pehzaki ta patte, tai pagasta lahdei par
labbu, isdohta kluhs.

Krohna Behrsmuischas pagasta teefa tanni 19tâ No-
wembera 1830. 3
(L. S. W.) H. Behting, pagasta wezzakais.
(Nr. 739.) Müller, pagasta teefas ffrihweris.

Kad tas Wahrmeß fainneekß Jaunsemju Uhdams
parradu dehl sawas mahjas nodewis, tad lai wiffi tee,
kam lahbas parradu prassifchanas buhtu, lihds 3fchu
Janwara 1831, pee schihß pagasta teefas ar ffraidrahm
parahdischanahm peeteizahß, un pehz kluflu zeeesch.

Wahrmeß tanni 8tâ Nowembera 1830. 3
††† Musikaliej Chrnest, pagasta wezza-
kais.
G. C. Jacobson, pagasta teefas ffrihweris.

Wiffi tee, kam lahbas taisnas prassifchanas pee ta
pee Jaunauzes peederriga fainneeka Nanku Janna
buhtu, kas sawas mahjas truhkuma dehl nodewis, un
par kurra mantu konkurfs noliktß irr, tohp aizinati,
lai sawas prassifchanas wiffwehlaki lihds 20tu Dezem-
bera mehnescha f. g. pee schihß pagasta teefas peetei-
zahß.

Jaunauzes pagasta teefa 16tâ Nowembera 1830. 2
††† Behrtulait Zahne Schulz, pagasta wez-
zakais.
U. G. Hammer, pagasta teefas ffrihweris.

Zittas fluddinaschanas.

Lee pee Semmitesmuischas, Randawas kirspehle,
peederrigi tshetri frohgi ar semmi un plawahm, irr
no jauneem Jahneem 1831 us renti dabbujami, un
teem, kas schohs usnemt gribbetu, waijag pee mui-
shas waldischanas meldetees. 1

Krohna Kalnamuischâ pee Kuldigas pilßsahntas eeksch
tee us imu, 2tru un 3fchu Dezembera deenu f. g.,
nolikteem torgeem, tee pee schihß muischas peederrigi
frohgi, prohti tas Schaggatu frohgs un tas Smilßchu
frohgs, abbi paschâ Kuldigas pilßsahntâ, pee tabs
muischas pagasta teefas tahdeem wairakfohlitajeem us
renti taps isdohti, kam lahbas leezibas grahmatas un
drohscha apgalwoschana japarahda. 1

Tanni Keela Fridrikka Krohnamuischâ pee Eezawas
us Jahneem 1831 weens gannams pulßß no 70 goh-
wim us renti irr isdohdams. Kam tihl to usnemt,
lai pee tabs muischas waldischanas peeteizahß. 3

Ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: J. D. Braunschweig, Censor.
No. 524.